

humà que per la guerra que l'envoltava. El seu treball com a *free-lance* el fa ser un mercenari de la notícia que va col·locant les seves cròniques en diferents mitjans, sense comprometre-s'hi, però davant les injustícies que el seu ofici l'obliga a presenciar constantment, se sent culpable i impotent. Això l'aproxima a la realitat d'una contradicció coneguda per tots els corresponents de guerra: ¿el periodista ha de prendre partit en el conflicte que contempla o limitar-se al seu paper de testimoni per a la resta del món? Temps enrere, a la primera missió professional de Cappa, un periodista veterà el va advertir: "El món és boig, i la teva feina no és arreglar-lo. Tu has d'informar la gent del que passa i esperar que ells reaccionin". Les guerres es van succeint: Àsia, Àfrica, Amèrica Central..., i tot i que Cappa és un pacifista que avorreix la guerra, hi és enmig perquè és aquí on l'home treu el millor i el pitjor que porta a dins. I la guerra que viu el nostre protagonista de còmic és una guerra d'homes en situacions límit on no sempre es combat per un cap de platja o una posició, sinó on de vegades es combat un a si mateix.

Cappa és testimoni de la revolució sandinista, d'una guerra per l'alliberament del poble nicaragüenc. En un conflicte com aquest és molt difícil no prendre partit, i ell en pren sense adonar-se'n (a *Somoza y Gomorra*, 49 pàgines en blanc i negre publicades als quatre primers números de *K.O. Comics*, d'Ediciones Metropol). A judici del seu creador, "aquest és un còmic molt dur. Hi ha un incest, i en jutjar-lo critico la doble moral de l'Església, representada en el paper del capellà. Un altre dels personatges d'aquesta història, el *comandante* Alfonso, és una rèplica d'Edén Pastora, el 'comandante Cero', que va combatre primer contra la guàrdia nacional somocista i més tard contra els sandinistes des de la Contra".

Sommer explica que el seu personatge va néixer d'una necessitat psicològica: "Jo sóc gèminis i —curios— estimo els viatges,

m'interessa la gent, opino i analitzo... El personatge era inevitable. Perquè Frank Cappa, d'alguna manera, és una mica qualsevol de nosaltres. Potser la part de nosaltres que mai no hem tingut l'oportunitat de ser".

"La meva pàtria és la meva pell"

Frank Cappa té la seva història personal, com qualsevol periodista real. Abandonat quan era només un nadó a l'Alemanya ocupada després de la Segona Guerra Mundial, va ser adoptat per un matrimoni negre canadenc, i va viure els seus primers anys en una petita població anomenada Utopia, d'on va fugir després d'un desengany amorós d'adolescent. Manuel G. Quintana ha escrit que Cappa és un personatge sense arrels: el seu passat pertany a uns altres, el seu cognom és deixat, la seva sang d'origen desconegut. Per això la seva pàtria és la seva pell.

Ara, aquest reporter de paper deu estar amagat a qualsevol jungla, trinxera o selva esperant per tornar a narrar-nos les seves històries de guerra i d'humanitat. Però el seu creador —tot i que té força pàgines realitzades d'una història que situa Cappa a l'Afganistan i que diverses editorials europees li han demanat que torni a donar vida al personatge— assegura que no tornarà a sortir a la llum. "No puc fer patir un tiu per l'estupidesa humana", assegura Sommer.

Cronista de les atrocitats de la guerra

Ernie Pike

Autors: Hector G. Oesterheld (guió) i Hugo Pratt (dibuixos).

Publicat a Espanya en diversos mitjans

Ernie Pike va ser creat pel guionista Héctor Oesterheld i el dibuixant Hugo Pratt, tot i que altres dibuixants es van encarregar posteriorment

El reporter Tribulete, que en todas partes se mete

El reporter Tribulete

Autors: Guillermo Cifré, Enrich

Publicat inicialment per Editorial Bruguera, ara el © és d'Ediciones Z

Pocs periodistes han rebut tantes pallisses durant la seva trajectòria professional com el reporter Tribulete —del seu cap, el tirànic *dire* d'*El Chafardero Indomable*— i han sobreviscut. Clar que cap no seguiria a la professió a hores d'ara si les seves cròniques, articles o reportatges s'assemblessin als de l'entranyable periodista creat per Guillermo Cifré el 1947.

Víctor Mora, periodista, novel·lista i creador del famós *Capitán Trueno*, va ser company i amic de Cifré i dels dos guionistes d'*El reporter Tribulete*, Josep Maria Lledó i Rafael González. "El reporter era un dels personatges preferits de molta gent. Era un

perdedor, perquè es ficava a tot arreu i sempre acabava amb la càmera trencada", explica Mora. Tribulete no va tenir mai problemes amb la censura d'aquells anys de postguerra, duríssima i implacable davant la més petita relliscada d'un guionista o dibuixant. Mora n'explica el perquè: "En aquelles historietes, que eren molt innocents, no s'hi ha de veure res que tingués a veure amb la realitat. Ni tampoc era el moment de tractar el periodisme en broma. De totes maneres" —continua divertit— "crec que es podria parlar del reporter Tribulete com a exemple de periodista que no va claudicar en aquells temps durs, perquè mai no va aparèixer gens ni mica a la premsa franquista".

Guillem Cifré, fill del creador gràfic de Tribulete i també dibuixant —els seus treballs es publiquen a *El Periódico de Catalunya* i a l'*Avui*—, tenia deu anys quan el seu pare va morir, però recorda haver-lo vist

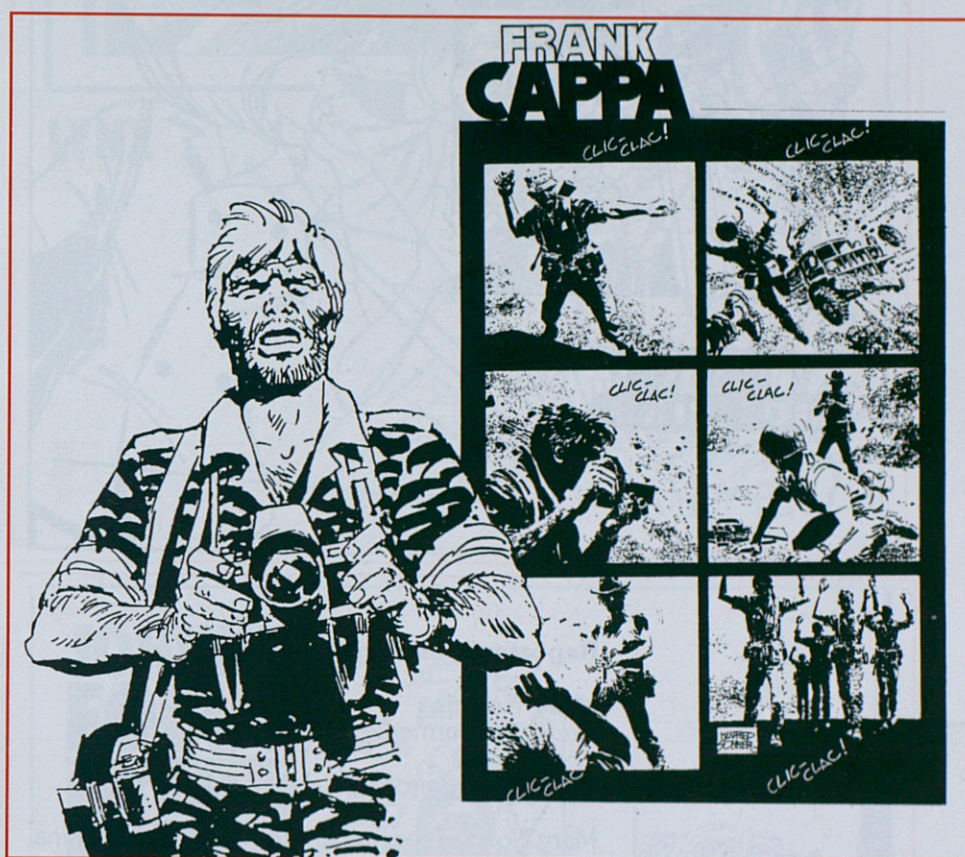
del personatge. Està inspirat en un dels millors i més famosos corresponsals de guerra, Ernest (Ernie) Taylor Pyle, que solia definir-se a si mateix com a "escrivent de la infanteria". El seu cos reposa en un atol·ló de l'oceà Pacífic, a poques milles de distància de l'illa d'Okinawa, sota un epígraf gravat en fusta que diu: "Aquí descansa Ernie Pyle, de la 77a Divisió d'Infanteria. 18 d'abril de 1945".

Les seves cròniques, d'estil senzill i que s'ocupaven del simple soldat i no dels generals o personatges poderosos —dels quals mai no va escriure res—, estaven plenes de detalls i destil·laven tendresa. A Pyle, que va arribar a obtenir el premi Pulitzer al millor corresposnal de guerra, no li agradava el protagonisme, i es considerava un "simple testimoni" que sempre va acompanyar la infanteria en el teatre d'operacions europeu, que era segons el seu criteri on tenia lloc l'autèntic conflicte. Va intentar retirar-se, cansat de tanta guerra, però el comandament nord-americà el va pressionar perquè cobris la guerra del Pacífic, a la qual va anar de mala gana. La seva vida, segons recorda Franco Fossati a l'article *Un corresposnal per a la història*, va ser duta al cinema, i va inspirar —a part dels crús i directes guions d'Oesterheld— una polèmica pel·lícula sobre la guerra, *The story G.I. Joe* (1945). Basat en unes cròniques de Pyle, el film narra amb força realisme les vivències d'una secció de la 36a Divisió de Texas, grup al qual el periodista va estar agregat des del desembarcament al nord d'Àfrica fins a Roma.

Hugo Pratt va copiar els trets del rostre d'Héctor Oesterheld per donar vida a Ernie Pike, les historietes del qual es van publicar per primera vegada el 1956, en una sèrie per al setmanari argentí *Hora Cero* i a la revista italiana *Sgt. Kirk*. En aquests episodis, igual que posteriorment a *Totem*, la guerra surt retratada tal com és: terrible i atroz. El que distingeix aquestes narracions —esplèndides en el seu argument i dibuixades amb una duresa profunda

i bella— de la resta d'histories bèl·liques és que Ernie Pike és l'oient i el narrador de les històries dels soldats de tots dos bàndols —l'Aliat i el de l'Eix—, i no mostra cap predilecció per vencedors ni per vençuts..

La mort del creador literari d'*Ernie Pike* va ser tan violenta com la mateixa guerra: el 21 d'abril de 1977, durant la dictadura militar del general Videla, un grup paramilitar va segrestar, torturar i fer desaparèixer Héctor Oesterheld i les seves quatre filles amb els seus marits.

treballar a casa seva: "Tenia una petita habitació i allà feia les portades en color. Sempre he tingut la sensació que era una persona amb una agilitat en la feina aclaparadora. Feia sis o set pàgines cada setmana, portades en color, petits dibuixos..."

El reporter Tribulete va interrompre la seva publicació de mans de Cifré el 1956, ja que el seu autor i altres col·legues —Peñarroya, Escobar, Conti i Eugenio Giner— van abandonar l'editorial Bruguera, que publicava *Pulgarcito*, per fer *Tío Vivo*. Un any i mig després Cifré i els seus companys van tornar a Bruguera, i Tribulete a *Pulgarcito*, fins que el reporter es va quedar orfe el 1962, amb la mort del seu creador. El personatge va ser reprès per Enrich de Manuel, creador d'*El caco Bonifacio*, i va seguir rebent esbroncs i mastegots durant quatre anys més, fins al 68 o poc més.

"Cifré estava orgullós que el coneguessin més pel

seu personatge que pel seu nom", explica Enrich, que recorda que li pagaven 400 pessetes per historieta i l'obligaven a donar-n'hi cent a la viuda.

El segon autor del Tribulete va aprofitar el seu treball de dibuixant a *La Prensa* i a *la Soli* per fixar-se en les històries quotidianes dels periodistes com a referència per als guions: "Anava traient suc de tot el que podia. Hi havia esbroncs molt forts i en quantitat. El director que esbroncava més en aquella època era Jesús Val Jarrín". Enrich va veure passar com a directors dels dos diaris a Fernando Ramos, Domínguez, Federico Gallo, l'esmentat Val Jarrín i Clemente Pamplona.

El reporter Tribulete, després dels quatre anys de l'enginy i la ploma d'Enrich, va desaparèixer. Perquè, com dèiem, els vells reporters no moren mai, només s'esvaeixen... encara que sigui entre els crits d'un *dire* colèric ●